

vankelijk en gegrond in de hierna bepaalde mate;

Trekt het bestreden vonnis in en opnieuw wijzende:

Zegt voor recht dat de beide debetnota's dd. 18.12.1987 en 16.3.1988 uitgaande van eiseres op verzet - oorspronkelijk verweerster tot beloop van 466.322 Fr. verschuldigd zijn.

Zegt voor recht dat de negen facturen uitgaande verweerster op verzet - oorspronkelijke eiseres tot beloop van 7.168.130 Fr. verschuldigd zijn.

Dienvolgens, na compensatie, veroordeelt eiseres op verzet - oorspronkelijk verweerster om te betalen aan verweerster op verzet - oorspronkelijk eiseres de som van **ZES MILJOEN ZEVENHONDERDEENEN-TWINTIGDUIZEND ACHTHONDERD EN ACHT FRANK** (6.721.808 Fr.) te vermeerderen met moratoire rente aan de respectievelijke gangbare officiële Belgische discontovoet vermeerderd met 1% met een maximum van 12% vanaf 21.3.1988 verminderd met de op

6.7.1992 verrichte betaling van 6.095.000 Fr. en met inachtnaam van de bepaling van artikel 1254 B.W.

Veroordeelt eiseres op verzet tot de kosten van de verstekprocedure alsmede tot de kosten van de kortgedingprocedure en expertise; begroot deze in hoofde van verweerster op verzet - oorspronkelijk eiseres volgens opgave in het oorspronkelijk verstekvonnis op de som van 186.129 frank.

Veroordeelt eiseres op verzet tot 4/5 van de kosten van het verzet en verweerster op verzet tot 1/5; begroot deze in hoofde van eiseres op verzet volgens opgave op de som van 23.030 frank (verzetsexp.: 11.030 Fr. + RPV: 12.000 Fr.) en in hoofde van verweerster op verzet op de som van 2.100 frank aanvullende rechtsplegingsvergoeding.

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling; (...)

De bevoegdheid van de Rechtbank aan de hand van artikel 5 sub 1 EEX-Verdrag, het op een internationale koopovereenkomst toepasselijke recht en de niet-conforme levering

1. Feiten

De feiten die aanleiding gaven tot dit vonnis kunnen samengevat worden als volgt. Een Belgische verkoper levert geveerde garens aan een Engelse tapijtenproducent. Op een bepaald ogenblik blijven negen facturen van de Belgische verkoper onbetaald omdat de koper de prijs eenzijdig zou gewijzigd hebben en omdat de garens niet kleurvast zouden zijn. Er wordt door de Rechtbank een deskundige aangesteld en uit de expertise bleek dat de geleverde garens inderdaad niet kleurvast zouden zijn, maar dat de Engelse koper dit op voorhand zou geweten hebben.

2. Bevoegde rechter: artikel 5.1° E.E.X.-Verdrag en toepasselijk recht

De Belgische verkoper dagvaardde de Engelse koper voor de Rechtbank van Koophandel te Oudenaarde in

betaling van de negen openstaande facturen. De Belgische rechter achtte zich territoriaal bevoegd op grond van artikel 5.1° van het E.E.X.-Verdrag.¹

Artikel 2 van het E.E.X.-Verdrag bevat de basisbevoegdheidsregel die toelaat de verweerder die woonplaats heeft op het grondgebied van een Verdragsluitende staat op te roepen voor de gerechten van die staat.² Hiervan kan afgeweken worden door een geldige forumkeuze te doen overeenkomstig artikel 17 E.E.X.-Verdrag.³

Bij gebreke aan geldige forumkeuze kan de eisende partij terugvallen op artikel 5.1° van het E.E.X.-Verdrag⁴ dat inzake verbintenissen uit overeenkomst⁵ bepaalt dat de verweerder die woonplaats heeft op het grondgebied van een Verdragsluitende staat ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst kan worden opgeroepen voor het gerecht van de plaats waar **de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet uitgevoerd worden.**

¹ Verdrag van Brussel van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging in burgerlijke en handelszaken (E.E.X.-Verdrag) zoals verschillende malen gewijzigd (voor een volledige opsomming van de verschillende wijzigingen en de thans in België geldende versie: VAN NECK, F., "Over de bevoegde rechter, het toepasselijk recht en Belgische internationale Openbare Orde", *A.J.T.*, 1998-1999, p. 944 onder voetnoot 1.

² Zie hierover ondermeer: ERAUW, J., "Niet-uitsluitende bevoegdheidsgronden" in *Europese IPR - Verdragen*, VAN HOUTTE, H. en PERTEGAS SENDER, M. (red.), Leuven, Acco, 1997, 71 ev., nr. 3.4 ev en BROECKX, K., "Recente ontwikkelingen inzake het Europees bevoegdheids- en executieverdrag", Antwerpen, Maklu, 1998, p. 19-20

³ Verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer aangaande bevoegdheidsovereenkomsten: VAN NECK, F., *o.c.*, p. 945: voetnoten nr. 2, 3 en 4.

⁴ Over artikel 5 sub 1 E.E.X.-Verdrag ondermeer: SCHAMP, J., "Het Europees Bevoegdheidsrecht inzake overeenkomsten - een grondige bespreking van de artikelen 5.1 en 17 van het Europees Bevoegdheids- en Executieverdrag", *R.W.*, 1988-89, 897-911; DE GROOTE, B., "Artikel 5 sub 1 EEX-Verdrag: problematiek van de bepaling van de plaats waar de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd", *A.J.T.*, 1996-97, 252-258 en VAN NECK, F., *o.c.*, p. 945-946

⁵ Waaraan door het Hof een autonome interpretatie gegeven wordt: H.v.J., *Martin Peters Bauunternehmung GmbH t./ Zuidnederlandse Aannemersvereniging, Jur.*, 1983, 987-1012

De Belgische rechter moet volgens zijn eigen verwijzingsrecht bepalen welk recht de litigieuze verbintenis beheerst en overeenkomstig dat recht moet hij de plaats van de uitvoering van de contractuele verbintenis bepalen.⁶

In casu bestond er weinig twijfel over dat de litigieuze verbintenis, d.w.z. de verbintenis waarvan de niet-nakoming aanleiding heeft gegeven tot de vordering in rechte⁷, de **betalingsverplichting**⁸ was van de Engelse koper.

Het stond ook buiten discussie dat het ging om een internationale koop-verkoop. De toepasselijke wet moest dus gezocht worden in het conflictenrechtelijke verdrag van Den Haag van 1955 inzake de internationale koop van roerende lichamelijke zaken, verdrag dat inmiddels met uitwerking vanaf 1 september 1999 werd opgezegd door België⁹ en dus enkel nog overgangsrechtelijk zal toegepast worden vanaf deze datum. Aangezien de kwestieuze leveringen en facturen dateerden van 1987 diende het Verdrag van Den Haag dus toegepast te worden. Dit verdrag zal inzake internationale koop geleidelijk aan belang inboeten ten voordele van het Weens Koopverdrag van 11 april 1988¹⁰, dat sinds 1 november 1997 ook in België formeel van kracht werd.

Artikel 2 van het Verdrag van Den Haag bepaalt dat de koop wordt beheerst door de interne wet van het door de partijen aangewezen land. Een dergelijke rechtskeuze

moet hetzij uitdrukkelijk geschieden, hetzij onbetwifelbaar voortvloeien uit de bepalingen van de overeenkomst. De rechtbank stelde vast dat er noch een geldige uitdrukkelijke rechtskeuze werd gedaan in de algemene voorwaarden, noch een geldige impliciete rechtskeuze.¹¹

Bij gebreke aan een rechtskeuze is overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag van Den Haag het recht van het land van de verkoper van toepassing, in casu was dit dus het Belgische recht aangezien de verkoper een Belgische vennootschap was.

In België bestond, vóór het Weens Koopverdrag, het Belgisch gemeen recht inzake internationale koop uit het Verdrag van Den Haag van 1 juli 1964 houdende een eenvormige wet inzake de totstandkoming van internationale koopovereenkomsten betreffende roerende lichamelijke zaken¹² en het Verdrag van Den Haag van 1 juli 1964 houdende een eenvormige wet inzake de internationale koop van roerende lichamelijke zaken¹³ (hierna "E.K.W.").

Volgens artikel 59.1 van de Eenvormige Koopwet dient de koper de prijs te betalen ter plaatse van de vestiging van de verkoper en bijgevolg was de Belgische rechtbank bevoegd. Het is interessant om op te merken dat het Weens Koopverdrag in artikel 57, 1 (a) een nageoeg identieke bepaling bevat zodat de bovenstaande redenering ook nu nog zal gevolgd worden bij de bevoegdheidsbepaling.¹⁴

⁶ H.v.J., 6 oktober 1976, *Tessili Italiana Como t./Dunlop AG*, zaak 12/76, *Jur.*, 1976, 1473 (voor een volledige verwijzing met de andere vindplaatsen zie: VAN NECK, F., o.c., p. 946 onder voetnoot 12) recent nog bevestigd in H.v.J., 28 september 1999, *GIE Groupe Concorde e.a.*, zaak C-440/97 te raadplegen op <http://europa.eu.int/cj>

⁷ H.v.J., 6 oktober 1976, *Ets. De Bloos t./Bouyer*, *Jur.*, 1976, 1497 door het Toetredingsverdrag van 1978 ook expliciet in het Verdrag ingeschreven. In het arrest *De Bloos* gaf het Hof de voorkeur aan een *analytische* oplossing, dat wil zeggen dat voor elke autonome litigieuze verbintenis afzonderlijk moet nagegaan worden welke de bevoegde rechter is. Deze problematiek gaf recent nog aanleiding tot een arrest van het Hof van Justitie, waarin deze analytische oplossing bevestigd werd. In dit arrest oordeelde het Hof dat indien een vordering berust op twee **gelijkwaardige**, uit eenzelfde overeenkomst voortvloeiende verbintenissen, niet één rechter bevoegd is om kennis te nemen van de gehele vordering, wanneer volgens de collisieregels van de Staat van die rechter één van de verbintenissen in die Staat en de andere in een andere verdragsluitende Staat moeten worden uitgevoerd: H.v.J., 5 oktober 1999, *Leathertex Divisione Sintetici Spa t./Bodetex bvba*, zaak C 420/97 nog niet gepubliceerd in *Jur.* maar te raadplegen op <http://europa.eu.int/jurispl/>. Alleen wanneer er sprake is van een hoofdverbintenis en een aantal nevenverbintenissen zal de aangezochte rechter een beroep kunnen doen op het adagium "accessorium sequitur principale" om zijn bevoegdheid aan de hand van de hoofdverbintenis te bepalen om zich zo ook voor de nevenverbintenissen bevoegd te verklaren. (H.v.J., 15 januari 1987, *Shenevai t./Kreischer*, *Jur.*, 1987, 239-257)

⁸ De betalingsverplichting wordt stevast door de rechtspraak aangegrepen als bevoegdheidsgrond. Zie de verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer in VAN NECK, F., o.c., p. 947, voetnoten 22 en 23. Recent: Kh. Hasselt, 27 oktober 1999, *A.J.T.*, 1999-2000, 383; Kh. Hasselt, 16 september 1998, *T.B.H.*, 1999, 65 niet gepubliceerd, maar besproken door VAN HOUTTE, H.; Kh. Brussel, 20 april 1998, *A.J.T.*, 1998-99, 535

⁹ Verdrag nopens de op de internationale koop van roerende lichamelijke zaken toepasselijke wet, ondertekend te 's Gravenhage op 15 juni 1955 goedgekeurd door de wet van 21 september 1962, *B.S.*, 29 september 1964 opgezegd door België met uitwerking vanaf 1 september 1999, *B.S.*, 30 juni 1999. De opzegging heeft tot gevolg dat principiëel het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomsten moet worden toegepast, behoudens de toepassing van het Weens Koopverdrag en eventueel andere bijzondere verdragen.

¹⁰ Verdrag van de Verenigde Naties inzake de internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken (Wenen, 11 april 1988): zie VAN NECK, F., o.c., p. 946 onder voetnoot 14 voor een uitgebreide literatuurlijst over dit Verdrag.

¹¹ Er wordt niet verder ingegaan op deze problematiek aangezien de verwijzingsregels in het Verdrag en de daarmee gepaard gaande interpretatieproblemen, zoals hoger gezegd, aan belang zullen inboeten. Zie over de rechtskeuze in artikel 2 van het Verdrag van Den Haag ondermeer: VAN HOOGHTE, P., "Overzicht van de Belgische rechtspraak in verband met het Verdrag houdende een eenvormige wet inzake internationale koop van roerende lichamelijke zaken, ondertekend te Den Haag op 1 juli 1964", *T.B.H.*, 1987, (164-200), 170-171, nr. 20 en LONTINGS, D., "De Belgische rechter en artikel 2, lid 2 van het Haags Verdrag inzake de op de internationale koop van roerende lichamelijke zaken toepasselijke wet", *Jura Falc.*, 1984-85, 463-499

¹² Wet van 15 juli 1970, *B.S.*, 14 januari 1971

¹³ Wet van 15 juli 1970, *B.S.*, 14 januari 1971.

¹⁴ Bevestigd door DE GROOTE, B., o.c., p. 254 in voetnoot 14 en 15.

3. Conformiteit van de levering

Uit het hierbovenstaande volgt ook dat de verhoudingen tussen de beide partijen beheerst werden door de E.K.W.¹⁵

De Engelse verkoper betaalde, zoals reeds geschreven, de negen facturen niet omdat de door de Belgische geleverde garens niet kleurvast zouden zijn geweest.

Op de verkoper rusten volgens de E.K.W. drie verplichtingen met name een verplichting tot levering van de verkochte zaken, tot overhandiging van documenten en tenslotte om de eigendom over te dragen. (art. 18 E.K.W.)

Specifiek over de leveringsplicht kan gezegd worden dat deze in de E.K.W. enerzijds bestaat uit de fysieke overhandiging van de zaak en anderzijds uit het leveren van koopwaar die beantwoordt aan de overeenkomst.

Wanneer de koopwaar niet de eigenschappen bezit die uitdrukkelijk of stilzwijgend bij overeenkomst zijn afgesproken, is er sprake van een niet-conforme levering (artikel 33 e.v. E.K.W.).

Aangezien de Engelse koper de Belgische verkoper verweet gebrekkige garens geleverd te hebben, diende de rechter na te gaan of de levering door de Belgische verkoper wel conform was aan hetgeen de Engelse koper bestelde.

Hoewel de E.K.W. van 1964 geleidelijk aan belang zal inboeten ten voordele van het Weens Koopverdrag is het toch interessant dieper in te gaan op de door de Rechtbank onderzochte problematiek van de conformiteit van de levering. De criteria voor de conformiteit van de levering lopen immers grotendeels gelijk met de regels in het Weens Koopverdrag.¹⁶ Aangezien er mij geen gepubliceerde uitspraken van Belgische rechtbanken bekend zijn mbt. de problematiek van de conformiteit van de levering, ook niet onder het Weens Koopverdrag, zal deze uitspraak zijn belang kunnen hebben ook voor toekomstige gelijkaardige gevallen onder het Weens Koopverdrag.

In het interne recht kan het gebrek aan conformiteit aanleiding geven tot verschillende vorderingen. Zo kan de koper een vordering instellen op grond van wilsgebreken, op grond van een onrechtmatige daad wegens een precontractuele fout, een vordering in ontbinding van de koop, of een vordering wegens de niet-nakoming van de leveringsplicht of nog een vordering op grond van verborgen gebreken.¹⁷ Eén van de verdiensten van de E.K.W. bestaat er in ieder geval in dat de vorderingen

op grond van de niet-nakoming van de leveringsplicht én verborgen gebreken herleid worden tot één enkele vordering. De rechter is dus té beperkt waar hij zegt dat de vrijwaring voor verborgen gebreken in het Belgische Burgerlijke Wetboek is vervangen door de verplichting van de verkoper tot de aflevering van de zaak die beantwoordt aan de overeenkomst.

Artikel 33.1.d van de E.K.W. bepaalt dat de verkoper tekort schiet in zijn plicht tot aflevering wanneer hij "een zaak afgeeft, die niet de eigenschappen bezit, nodig voor een normaal gebruik of voor gebruik voor handelsdoeleinden." (zie artikel 35, 1, a in het Weens Koopverdrag voor een gelijklopende bepaling).

Dit betekent dat de koopwaar geschikt moet zijn voor een normaal gebruik, dit is elk gebruik dat de verkoper redelijkerwijze kon voorzien, én dat ze geschikt moet zijn voor de wederverkoop.

In casu waren de door de Belgische verkoper geleverde goederen blijkbaar niet verkoopbaar (niet van een "merchantable quality") zodat de verkoper tekort schoot aan zijn verplichting tot het afleveren van koopwaar die de eigenschappen bezat nodig voor een gebruik voor handelsdoeleinden.

De verkoper is evenwel niet aansprakelijk voor deze niet-conformiteit indien de koper ten tijde van het sluiten van de overeenkomst de afwijking kende of moest kennen (art. 36 EKW en artikel 35,3° Weens Koopverdrag).

In casu besloot de eerste rechter, die zich hierbij baseerde op het deskundig verslag, dat de Belgische verkoper niet aansprakelijk was voor een niet-conforme levering aangezien de koper op de hoogte was of diende te zijn als "textielmens" dat het gebruik van directe kleurstoffen om de viscose te verven niet tot werkelijk goede resultaten kan leiden. De rechter hanteerde bij zijn beoordeling dus het zgn. 'redelijkheids criterium'.¹⁸ Het is uiteraard altijd delicaat uit te maken welke gebreken een koper had dienen te kennen en welke niet. Heel veel zal dan ook afhangen van de concrete omstandigheden en de appreciatie ervan door de rechter.

4. Besluit

Het hier besproken vonnis van de Rechtbank van Koophandel bevat een correcte redenering om tot haar bevoegdheid te komen op basis van artikel 5.1 van het EEX-Verdrag.

Hoewel het Verdrag van Den Haag van 1955 en de

¹⁵ Over de Eenvormige Koopwet zie ondermeer: VAN HOOCHTEN, P., "Overzicht van de Belgische rechtspraak in verband met het Verdrag houdende een eenvormige wet inzake de internationale koop van roerende lichamelijke zaken, ondertekend te Den Haag op 1 juli 1964", *T.B.H.*, 1987, 164-200; SCHRANS, G. en VAN HOUTTE, H., "Internationaal handels- en financieel recht", Acco, Leuven, 1991, nr. 302 - 327 en de door deze auteurs aangehaalde verwijzingen.

¹⁶ Bevestigd door HERBOTS, J., "Verplichtingen van de verkoper" in *Het Weens Koopverdrag*, VAN HOUTTE, H., ERAUW, J. en WAUTELET, P. (eds.), Antwerpen, Intersentia Rechtswetenschappen, 1997, p.125, nr. 4.38

¹⁷ Zie over de verschillende actiemogelijkheden van de koper bij een niet-conforme levering onder het Weens Koopverdrag: HERBOTS, J., "Verplichtingen van de verkoper" in *Het Weens Koopverdrag*, VAN HOUTTE, H., ERAUW, J. en WAUTELET, P. (eds.), Antwerpen, Intersentia Rechtswetenschappen, 1997, p. 118-125, nrs. 4.30-4.35

¹⁸ Zie artikel 13 E.K.W. en SCHRANS, G. en VAN HOUTTE, H., *o.c.*, p. 283, nr. 309, voetnoot 114

Eenvormige Koopwetten op termijn aan belang zullen inboeten ten voordele van het Weens Koopverdrag is de bespreking van de bevoegdheidsbepaling aan de hand van de plaats van de betaling van de koopprijs en de niet-conformiteit van de levering aan de hand van de EKW

toch interessant omdat het Weens Koopverdrag nage-
noeg identieke bepalingen.

Freek VAN NECK
Advocaat Willems & Van Neck